

Γνώμη για το Προσχέδιο Κρατικού Προϋπολογισμού 2022

8/10/2021

Το Προσχέδιο Προϋπολογισμού 2022 κατατίθεται σε συνθήκες υποχώρησης της πανδημίας και ταχύτερης από το αναμενόμενο επαναφοράς της οικονομικής δραστηριότητας. Το μακροοικονομικό σενάριο προβλέπει μεγέθυνση 6,1% για το τρέχον έτος και 4,5% για το 2022. Σε σχέση με τις προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου, το 2021 έχει αναθεωρηθεί προς τα πάνω (από 3,6%) ενώ το 2022 προς τα κάτω (από 6,2%). Θεωρούμε εύλογη την αναθεώρηση του 2021 και επισημαίνουμε ότι η μεγέθυνση του 2022 θα εξαρτηθεί από δύο παράλληλες διαδικασίες που κινούνται προς αντίθετες κατευθύνσεις. Από τη μια πλευρά, η άρση των έκτακτων παρεμβάσεων και η σταδιακή εξάντληση των συσσωρευμένων αποταμιεύσεων θα επιδράσουν αρνητικά, και από την άλλη πλευρά η περαιτέρω εξομάλυνση των υγειονομικών συνθηκών και η ενεργοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ) θα επιδράσουν θετικά.

Τα δημοσιονομικά στοιχεία του Προσχεδίου διαπιστώνουν μια δυσμενή εικόνα για το τρέχον έτος, σχετικά αμετάβλητη ως προς εκείνη του 2020, και προβλέπουν μια σημαντική βελτίωση για το επόμενο έτος. Το πρωτογενές έλλειμμα του 2021 εκτιμάται σε 13 δις ευρώ (7,3% ΑΕΠ) σε όρους ESA και 13,5 δις (7,7% ΑΕΠ) σε όρους ενισχυμένης εποπτείας, δηλαδή οριακά δυσμενέστερο από εκείνο του 2020 και από τις προβλέψεις του Μεσοπρόθεσμου.

Πίνακας 1. Βασικά δημοσιονομικά μεγέθη και μεταβολές 2020-22 (εκατ. ευρώ και % ΑΕΠ)

	Ετήσια μεγέθη			Μεταβολές	
	2020	2021	2022	2020-21	2021-22
Έσοδα Γενικής Κυβέρνησης (μη ενοποιημένα)	112.962	113.398	118.028	436	4.630
Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης (μη ενοποιημένες)	129.093	131.129	124.783	2.036	-6.346
Δημοσιονομικό Αποτέλεσμα	-16.131	-17.731	-6.755	-1.600	10.976
%ΑΕΠ	-9,73%	-10,03%	-3,62%	-0,30%	6,40%
Ενοποιημένοι τόκοι	4.945	4.728	4.728	-217	0
Πρωτογενές αποτέλεσμα ESA	-11.186	-13.003	-2.027	-1.817	10.976
%ΑΕΠ	-6,75%	-7,35%	-1,09%	-0,61%	6,27%
Προσαρμογές ενισχυμένης εποπτείας	-1.309	-545	372	764	917
Πρωτογενές αποτέλεσμα ενισχυμένης εποπτείας	-12.495	-13.548	-1.655	-1.053	11.893
%ΑΕΠ	-7,53%	-7,66%	-0,89%	-0,13%	6,77%

Πηγή: Πίνακες 2.1 και 2.2 Προσχεδίου

Για το 2022 προβλέπεται περιορισμός του πρωτογενούς ελλείμματος στα 2 δις (1,1% ΑΕΠ) σε όρους ESA και στα 1,6 δις (0,9% ΑΕΠ) σε όρους ενισχυμένης εποπτείας. Αυτό ισοδυναμεί με βελτίωση κατά 11 περίπου δις (6,3% ΑΕΠ) σε όρους ESA και κατά 12 περίπου δις (6,8% ΑΕΠ) σε όρους ενισχυμένης εποπτείας. Η άρση των έκτακτων δημοσιονομικών μέτρων που ήταν σε ισχύ κατά το τρέχον και το προηγούμενο έτος αποτελεί τη βασική αιτία αυτής της βελτίωσης.

Ειδικότερα, όπως φαίνεται στον πίνακα 2, το μεγαλύτερο μέρος της προβλεπόμενης δημοσιονομικής βελτίωσης εντοπίζεται σε συγκεκριμένες συνιστώσες: Από την πλευρά των εσόδων προβλέπεται αύξηση των καθαρών φορολογικών εισπράξεων κατά 3,8 δις, ενώ από την πλευρά των δαπανών μείωση των μεταβιβάσεων του κρατικού προϋπολογισμού (εκτός γενικής κυβέρνησης) κατά 5,2 δις, των αγορών αγαθών, υπηρεσιών και πάγιων περιουσιακών στοιχείων κατά 1,5 δις και της κάλυψης των ασφαλιστικών εισφορών από τον κρατικό προϋπολογισμό κατά 1,1 δις. Παράλληλα, προβλέπεται αύξηση των πιστώσεων υπό κατανομή κατά 3,2 δις, το μεγαλύτερο μέρος της οποίας αφορά τη χρήση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Πίνακας 2. Βασικές συνιστώσες εσόδων και δαπανών (εκατ. ευρώ)

	Ετήσια μεγέθη			Μεταβολές	
	2020	2021	2022	2020-21	2021-22
Φόροι (καθαροί)	38.833	40.599	44.429	1.766	3.830
Μεταβιβάσεις κρατικού προϋπολογισμού εκτός Γενικής Κυβέρνησης	9.954	8.754	3.529	-1.200	-5.225
Αγορές αγαθών, υπηρεσιών και πάγιων περιουσιακών στοιχείων	2.045	3.626	2.157	1.581	-1.469
Κάλυψη ασφαλιστικών εισφορών εργαζομένων σε αναστολή	943	1.075	0	132	-1.075
Πιστώσεις υπό κατανομή (συμπεριλαμβάνεται ΠΔΕ και ΤΑΑ)	10.647	9.925	13.141	-722	3.216

Πηγή: Πίνακας 2.1 του Προσχεδίου και ΓΛΚ

Συμπερασματικά, το Προσχέδιο Προϋπολογισμού 2022 κατατίθεται σε σαφώς ευνοϊκότερες οικονομικές συνθήκες σε σχέση με πέρυσι, ωστόσο οι αβεβαιότητες δεν έχουν εξαλειφθεί. Αυτές αφορούν καταρχήν την εξέλιξη της πανδημίας και τη συνεχιζόμενη πίεση στο σύστημα υγείας. Οι επιδόσεις της χώρας μας σε όρους εμβολιασμών, κρουσμάτων και θανάτων – σε σχέση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση – δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ικανοποιητικές. Επιπλέον, αβεβαιότητες δημιουργεί η ταχύτητα επαναφοράς της ελληνικής οικονομίας, τόσο από την πλευρά της ζήτησης που έχει επανέλθει σε μεγάλο βαθμό, όσο και από την πλευρά της προσφοράς. Η τελευταία ενδέχεται να επανέλθει βραδύτερα, όπως άλλωστε συμβαίνει

παγκοσμίως με τις παρατηρούμενες αυξήσεις του κόστους ενέργειας, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να παρακολουθούνται ενδεχόμενες μόνιμες απώλειες (scarring) εξαιτίας της απαξίωσης κεφαλαιακού αποθέματος και εργασιακών δεξιοτήτων. Μια ακόμα αβεβαιότητα συνδέεται με την πρόβλεψη για ανάκαμψη των φορολογικών εσόδων. Όπως είχαμε επισημάνει και στη γνώμη μας για τον περσινό Προϋπολογισμό, η αύξηση των εσόδων προϋποθέτει τη δυνατότητα επιχειρήσεων και νοικοκυριών να αντεπεξέλθουν όχι μόνο στις τρέχουσες φορολογικές υποχρεώσεις αλλά και σε εκείνες που συσσωρεύτηκαν στη διάρκεια των τελευταίων δύο ετών. Τέλος, ενδεχόμενη διατήρηση των πληθωριστικών πιέσεων στην Ελλάδα θα μειώσει την αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών και θα ασκήσει πιέσεις για αντισταθμιστικές δημοσιονομικές παρεμβάσεις. Σε επίπεδο Ευρωζώνης, ο παρατεταμένος πληθωρισμός μπορεί να οδηγήσει σε ταχύτερη απόσυρση των υφιστάμενων μέτρων επεκτατικής νομισματικής πολιτικής και άρα σε άνοδο του κόστους δανεισμού που θα επηρεάσει αρνητικά τον ρυθμό μεγέθυνσης.